

پروژه گونه علمی زبان فارسی مطالعه‌ای بر اساس واژه‌ها و اصطلاحات رشته کارآفرینی

محمد مهدی مظاهری^۱، هاشم ابراهیمی و رکیانی^{۲*}

۱. استادیار مدیریت و اقتصاد، دانشگاه علوم و تحقیقات، تهران، ایران

۲. دانشجوی دکتری کارآفرینی، دانشگاه علوم و تحقیقات، تهران، ایران

پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۰۱

دریافت: ۱۴۰۱/۰۹/۲۶

Development of Scientific Register of Persian A Study Based on the Terminology of Entrepreneurship

Mohamad Mehdi mazaheri¹, Hashem Ebrahimi Varkiani^{*2}

1. Assistant Professor of Management and Economics, University of Science and Research, Tehran, Iran

2. Ph.D. Candidate in Entrepreneurship, University of Science and Research, Tehran, Iran

Received: 2022/12/17

Accepted: 2023/08/23

10.30473/jl.2024.66275.1575

Abstract

The purpose of this research is to examine the efforts and innovations that have made in the direction of developing the scientific register of Persian language in the field of entrepreneurship. For this purpose, all the articles of Tehran University's entrepreneurship magazine in the years 2008 to 2022 were explored by means of content analyses. The quarterly "Entrepreneurship Development" is a source for the production of modern Persian texts in the scientific register of Persian language in the field of entrepreneurship. To prepare the content analysis table, the classification of the Persian Language and Literature Academy was used for word selection methods. The classification has been based on selection (Persian archaic words), extension, derivation, compounding, group or phrase, abbreviation and borrowing. The results indicate that during the 15 years of publication, the quarterly journal of Entrepreneurship has increased the lexical capital in the scientific form of the Persian language in the field of entrepreneurship. Word selection methods, including composition and group construction, have been well used, but some word selection capacities such as new selection, derivation and abbreviation are still neglected. Researchers use the construction of combination and group based on their linguistic intuition, without having consciously learned the processes of word formation, however, the use of more difficult methods such as substitution, derivation and abbreviation requires training to cultivate scientific language.

Keywords: Word Selection, Terminology of Entrepreneurship, Scientific Register of Persian, New Persian, Sociolinguistics.

چکیده

هدف این تحقیق، بررسی تلاش و نوآوری‌های است که در راستای پرورش گونه علمی زبان فارسی در رشته کارآفرینی صورت گرفته است. بدین منظور کل مقالات فصلنامه "توسعه کارآفرینی" دانشگاه تهران در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۴۰۱ به کمک جدول تحلیل محتوا بررسی شد. این فصلنامه منبعی برای تولید متون فارسی نوین در زبان علمی فارسی در رشته کارآفرینی است. برای تهیه جدول تحلیل محتوا، دسته‌بندی فرهنگستان زبان و ادب فارسی برای روش‌های واژه‌گزینی مورد استفاده قرار گرفت که شامل: نوگزینی از گنجینه زبان فارسی، گسترش معنایی، اشتقاق، ترکیب، ساخت گروه یا عبارت، اختصارسازی و وام‌گیری واژگان می‌باشد. نتایج نهایی بیانگر آن است که فصلنامه کارآفرینی در طول ۱۵ سال انتشار، سبب افزایش سرمایه واژگانی در گونه علمی زبان فارسی در رشته کارآفرینی شده است. از روش‌های واژه‌گزینی شامل ساخت ترکیب و ساخت گروه به خوبی استفاده شده است ولی بعضی از ظرفیت‌های واژه‌گزینی مانند نوگزینی، اشتقاق و اختصارسازی همچنان مغفول مانده است. پژوهشگران، ساخت ترکیب و گروه را براساس شم زبانی خود، به صرافت طبع، بی‌آنکه فرایندهای واژه‌سازی را آگاهانه آموخته باشند، به کار می‌برند. اما استفاده از روش‌های دشوارتر مانند نوگزینی، اشتقاق و اختصارسازی برای پروراندن زبان علمی به آموزش نیاز دارد.

کلیدواژه‌ها: واژه‌گزینی، اصطلاح‌شناسی کارآفرینی، گونه علمی زبان فارسی، زبان علمی فارسی، فارسی نوین، زبان‌شناسی اجتماعی.

*Corresponding Author: Hashem Ebrahimi Varkiani

Email: hashem.ebrahimi@srbiau.ac.ir

* نویسنده مسئول: هاشم ابراهیمی و رکیانی

مقدمه

مطابق تعریف فرهنگستان زبان و ادب فارسی در کتاب اصول واژه‌گزینی (۱۳۹۸: ۳۲) زبان علم گونه‌ای از زبان است که نقش اصلی آن برقراری ارتباط میان اهل علم و بیان مطالب علمی درگفتار و نوشتار است و در عین تعامل با دیگر گونه‌های زبان و بهره‌گیری از واژگان و فرآیندهای واژه‌سازی آن‌ها، دارای واژگان ویژه و روش‌های خاص خود در واژه‌گزینی است. وقتی از زبان علم سخن به میان می‌آوریم در حقیقت، با زبانی در درون زبان دیگر سر و کار داریم و این همان است که در اصطلاح زبان‌شناسان گونه‌ کاربردی زبان^۱ خوانده می‌شود. به بیان دیگر، زبان علمی فارسی یکی از گونه‌های کاربردی زبان فارسی است. اما بدیهی است که علم شاخه‌های مختلف دارد و هر شاخه‌ای از اصطلاحات و سنت‌های خاص خود برخوردار است. برای مثال، زبان علم کارآفرینی، زبان علم فیزیک و زبان رایانه هر کدام یک گونه کاربردی در درون زبان فارسی است.

مقیسه (۱۴۰۱: ۲۵) یکی از امتیازات ما ایرانیان را یکی بودن زبان ملی و زبان علمی‌مان می‌داند و بیان می‌کند که از همان آغاز ورود علم جدید به ایران، زبان فارسی به عنوان زبان علم برگزیده شده است. منصوری (۱۴۰۱: ۵۱) نیز در کتاب "واژه‌گزینی در ایران و جهان" موضوع پرورش زبان علمی را در کشورهای مختلف بررسی کرده است و این‌طور بیان می‌کند که در جهان هستند کشورهایی که به گمان اینکه برگزیدن یک زبان پیش‌تاز علم به عنوان زبان علمی می‌تواند آنان را در کار انتقال علوم و غلبه بر عقب‌ماندگی علمی موفق کند، زبان ملی خود را به کارهای روزمره اختصاص داده‌اند و برای کاربردهای علمی، یک زبان پیش‌تاز مانند زبان انگلیسی اختیار کرده‌اند و این‌طور نتیجه گرفته است که این کشورها در امر توسعه با مشکل مواجه شده‌اند. به تعبیر آشوری (۱۴۰۰: ۹۳) غافل از آنکه هر سیاست توسعه اقتصادی، علمی و فرهنگی ارتباط مستقیم با گسترش زبان یک کشور دارد. برای روشن شدن مطلب در اینجا وضع زبان فارسی از نظر برنامه‌ریزی زبان را مرور میکنیم. حداد عادل (۱۳۸۲) برنامه‌ریزی زبان را تلاش برای تنظیم کاربرد، تعیین جایگاه و ساختار زبان از سوی دولت یا سایر مراجع ذی صلاح تعریف می‌کند که شامل مراحل زیر است:

– مرحله اول انتخاب یک زبان در مقام زبان ملی

- مرحله دوم انتخاب یک لهجه از آن زبان به منزله لهجه معیار
- مرحله سوم انتخاب خط
- مرحله چهارم انتخاب و ساختن اصطلاحات مورد نیاز نظام دیوان سالاری مانند اصطلاحات اداری و حقوقی
- مرحله پنجم انتخاب و ساختن و یکسان کردن اصطلاحاتی^۲ که در عرصه علوم و فنون مورد نیاز است

زبان فارسی مراحل اول و دوم و سوم را طی کرده است و در مرحله چهارم نیز با مشکل روبرو نیست، اما در مرحله پنجم کم و بیش با دشواری‌هایی روبروست، هرچند که گام‌های بلندی نیز برداشته است. بدیهی است که مراحل چهارم و پنجم هیچ‌گاه به پایان نمی‌رسد و در آن‌ها تلاش و نوآوری دائمی، ضروری است (داوری اردکانی، نگار، ۱۳۸۲). از این رو، هدف این تحقیق بررسی تلاش و نوآوری‌هایی است که در راستای پرورش گونه علمی زبان فارسی در رشته کارآفرینی صورت گرفته است. از این رو به سؤالات زیر پاسخ خواهیم داد:

- الف) چگونگی ساخت واژگان جدید در رشته کارآفرینی مطابق روش واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی؛
- ب) آیا با سرعت تولید واژه در رشته کارآفرینی برای مفاهیم تازه، گونه علمی زبان فارسی توانمندی لازم در واژه‌گزینی را دارد؟
- ج) بررسی یکسان بودن (معیار بودن) واژگان جدید که برای مفاهیم تازه انتخاب شده است.
- د) چگونگی ساماندهی واژگان رشته کارآفرینی؛

مروری بر مبانی نظری و پیشینه تحقیق

علوم، بسته به موضوع و هدفشان مبانی و روش‌های مختلفی دارند. ما در اینجا واژه‌گزینی را به مثابه علم در نظر گرفته‌ایم و نخست تاریخچه مختصری از واژه‌گزینی در ایران ارائه می‌کنیم و سپس چند مفهوم اولیه و مهم در این علم را تعریف نموده و در انتها از اصولی یاد می‌کنیم که آن‌ها را اصول موضوعه می‌نامند. پذیرفتن این اصول برای ورود به علم واژه‌گزینی ضروری است.

تاریخچه واژه‌گزینی

گزینش و ساختن اصطلاح برای مفاهیم مورد نیاز در ایران پیشینه‌ای بسیار طولانی دارد و دست کم به عصر ساسانیان

رشته کارآفرینی در دوره‌ای تأسیس شده است که علم زبان شناسی در ایران توسعه بیشتری یافته و پژوهش درباره دستور زبان و امکانات و روش‌های واژه‌سازی از وجهی علمی برخوردار شده است. با توجه به تصویر ۱ می‌توان گفت جامعه آماری این تحقیق تمام متون فارسی فصلنامه کارآفرینی دانشگاه تهران از سال ۱۳۸۷ تاکنون می‌باشد. فصلنامه "توسعه کارآفرینی" با صاحب امتیازی دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران منبعی برای تولید متون فارسی نوین در گونه علمی و در رشته کارآفرینی می‌باشد.

چند مفهوم اولیه و مهم در واژه‌گزینی واژه

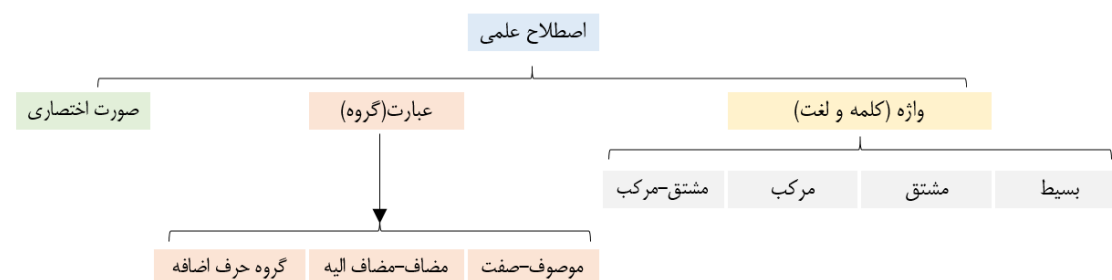
واژه در این متن به دو معنی به کار می‌رود. در معنی اول لفظی که از یک یا چند جزء معنی‌دار ساخته شده است و از لحاظ دستوری به یکی از مقوله‌های اسم یا ضمیر یا صفت یا قید یا فعل یا عدد یا حرف اضافه یا حرف ربط یا صوت تعلق دارد. چنین لفظی از نظر ساختمان ممکن است بسیط یا مشتق یا مرکب یا مشتق-مرکب باشد. در معنی دوم، لفظی که دست کم در یکی از رشته‌های علمی و فنی و حرفه‌ای و هنری دارای تعریف مشخص است. چنین لفظی ممکن است یک واژه یا یک عبارت یا یک صورت اختصاری باشد. واژه در این معنی مترادف با اصطلاح است. در این متن کلمه "واژه" همواره به دو معنی به کار می‌رود، یعنی هم مترادف با "کلمه" و "لغت" و هم مترادف با "اصطلاح" است (فرشیدورد، خسرو، ۱۳۹۹).

باز می‌گردد. متونی که اکنون در دست ماست و در آن‌ها نوعی واژه‌گزینی به چشم می‌خورد، به سه دسته متون پهلوی، متون فارسی دری (فارسی کلاسیک) و متون فارسی نوین قابل تقسیم‌اند. با تأسیس مدرسه دارالفنون در سال ۱۲۳۰ شمسی آموزش علوم و فنون نوین به صورتی نظام‌مند آغاز گشت و از آنجا که به دلایل مختلف ضرورت ایجاد می‌کرد که تدریس به زبان فارسی صورت گیرد، ضرورت آماده‌سازی زبان فارسی برای بیان مفاهیم جدید عینیت بیشتری یافت (روستایی، ۱۳۸۵). این نکته را باید در نظر داشت که از هنگام آشنایی ایرانیان با علوم و فنون غربی تا وقوع انقلاب اسلامی، جامعه ایران تنها در یک دوره شش ساله (فرهنگستان اول) و سپس یک دوره هفت ساله (فرهنگستان دوم) دارای نهاد رسمی واژه‌گزینی بوده است. پس از انقلاب اسلامی، اندیشه ایجاد فرهنگستان در سال‌های پایانی دهه ۶۰ و در مرکز نشر دانشگاهی پدید آمد و سرانجام در سال ۱۳۶۸ فرهنگستان زبان و ادب فارسی (فرهنگستان سوم) تأسیس شد که بنا بر اساسنامه آن یکی از وظایفش واژه‌گزینی است (حدادعادل، ۱۳۹۴).

فرهنگستان سوم فعالیت خود را در شرایطی آغاز کرده و تاکنون ادامه داده است که جامعه از نظر فرهنگی و اجتماعی در قیاس با دوره‌های پیشین در همه ابعاد تغییر یافته است. سوادآموزی و آموزش متوسطه و آموزش عالی در سراسر کشور گسترش روزافزون داشته است و شاهد تأسیس رشته‌های جدید در دانشگاه‌ها هستیم (پرویزی، ۱۳۹۵). از آن جمله می‌توان به رشته کارآفرینی اشاره کرد. خوشبختانه

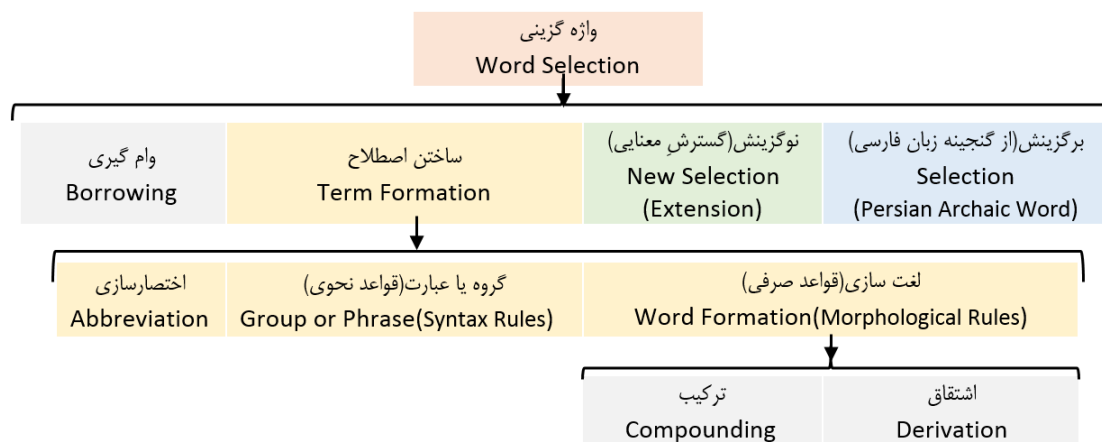

تصویر ۱. دسته‌بندی متون فارسی که اکنون در دست ماست و در آن‌ها نوعی واژه‌گزینی به چشم می‌خورد

تصویر ۲. اصطلاح علمی از نظر ساختمان

واژه‌گزینی
 واژه‌گزینی فرایندی است که در طی آن برای یک مفهوم مشخص علمی یا فنی یا حرفه‌ای یا هنری معمولاً یک و در مواردی بیش از یک لفظ برگزیده یا ساخته می‌شود و مطابق قواعد فرهنگستان زبان (۱۳۹۸) به چهار روش انجام می‌گیرد:

تصویر ۳. واژه‌گزینی برای اصطلاحات علمی در زبان فارسی

زبان مربوط می‌شود. در فارسی، لغت‌سازی به دو روش اشتقاق و ترکیب صورت می‌گیرد که اشتقاق عبارت است از ساختن یک واژه جدید از طریق وندافزایی مانند "نو+آور" که با افزودن پسوند "آور" به صفت "نو" ساخته شده است و ترکیب عبارت است از به هم پیوستن دست کم دو واژه و ساخته شدن یک واژه مرکب مانند زیست+بوم.

ب- ساختن گروه یا عبارت: ساختن یک گروه بر اساس قواعد نحو زبان با به کار بردن دست کم دو واژه که با کسره اضافه (بِ ی) یا یکی از حروف اضافه به هم پیوند یابند انجام می‌گیرد که اغلب دارای یکی از ساختارهای زیر هستند: مضاف-مضاف الیه، موصوف-صفت و گروه حرف اضافه دار مانند کارآفرین روستایی، پنجره ی فرصت، ادراک از خطر (نائیچی و همکاران، ۱۳۹۶).

ج- اختصارسازی (کوتاه نوشت): ساختن اختصار به یکی از روش‌های سرواژه‌سازی یا آمیزه‌سازی یا اختصار حرف به حرف انجام می‌شود. در ساختن سر واژه گاهی صورتی حاصل می‌آید که واژه‌ای معنی‌دار است، مانند واژه "بُـمب" که از عبارت "بنگاه مادرزاد بین المللی" گرفته شده است (فیض و همکاران، ۱۳۹۷). اما اغلب سر واژه‌ها الفاظی بی معنی هستند و فقط با توجه به واژه‌های سازنده‌شان می‌توان به مدلول آن‌ها پی برد.

۴- وام‌گیری واژگان: اخذ یک واژه از زبان‌های بیگانه با همان مفهومی که در زبان مبدأ دارد مانند واژه استارت‌آپ.

۱- برگزینش: انتخاب یک واژه یا عبارت از میان واژه‌ها و عبارت‌های موجود در زبان که تداول عام ندارد اما در گنجینه واژگانی زبان فارسی وجود دارد مانند واژه‌های: خویشکار، دُرّاج، همباز، نوآمد، سپه تاز و بادپا که از شاهنامه فردوسی به عنوان یکی از گنجینه‌های واژگانی زبان فارسی برگزینش شده است (قطبی‌زاده، ۱۳۹۵) و می‌توان نیازهای زبانی در علم کارآفرینی را با آن‌ها پاسخ داد از قبیل اصطلاحات: تامین مالی خویشکار، اقتصاد دُرّاج، همباز کارآفرین، شرکت نوآمد، فرصت‌های سپه تاز، سرمایه گذار بادپا.

۲- نوگزینش: از نوگزینش کردن واژه و گسترش معنایی آن یکی از رایج‌ترین روش‌ها برای هماهنگ ساختن زبان با نیازهای جدید است. در گسترش معنایی، معنی سابق واژه حفظ می‌شود ولی معنی جدیدی هم بر آن بار می‌گردد مانند واژه مرشد که افزون بر معنای سابق (مرشد زورخانه)، بر معنای جدید (منتور) نیز دلالت دارند (عزیزی و همکاران، ۱۳۹۶).

۳- ساختن اصطلاح: ساختن اصطلاح با سه تکنیک لغت‌سازی (بر اساس قواعد صرفی)، ساختن گروه یا عبارت (بر اساس قواعد نحوی) و اختصارسازی انجام می‌گیرد. الف- لغت‌سازی: فرآیندی است که به دستگاه صرف

1. Bootstrap Financing
2. Gig Economy
3. Copreneurship

معادل‌یابی

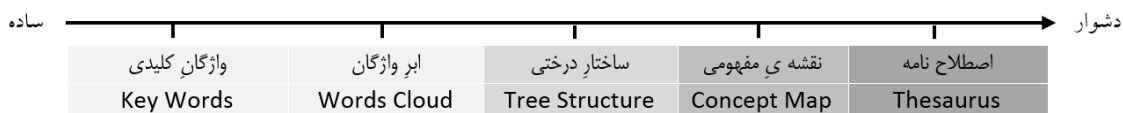
معادل‌یابی عبارت است از برگزیدن یک واژه یا عبارت یا صورت اختصاری در مقابل یک لفظ بیگانه که به دو صورت معادل‌یابی مفهومی و گرده‌برداری (با فتحه گ) انجام می‌گیرد. معادل‌یابی مفهومی (مفهوم بنیاد): در این روش بدون توجه به ساختار اصطلاح بیگانه و فقط با در نظر گرفتن معنی و تعریف آن در زبان فارسی یک معادل یافته یا ساخته می‌شود.

گرده‌برداری (داده‌بنیاد): در این روش معادل‌یابی با توجه به ساختار اصطلاح بیگانه صورت می‌گیرد، به این معنی که در مقابل هر جزء معنی‌دار اصطلاح بیگانه یک جزء معنی‌دار در زبان فارسی قرار داده می‌شود. مانند "قصد کارآفرینانه" که جزء به جزء در مقابل اصطلاح "Entrepreneurial intention" قرار گرفته است (قربان‌زاده، ۱۳۹۹).

البته معادل‌یابی با هر یک از دو روش بالا که صورت گیرد، در قالب یکی از شیوه‌های واژه‌گزینی می‌گنجد. به عنوان مثال اصطلاح بهامهر یک معادل مفهومی برای واژه Token در زبان انگلیسی است (چیت ساز، احسان و همکاران، ۱۴۰۰) و در عین حال از نظر شیوه‌ی واژه‌گزینی، ساختن اصطلاح به روش لغت‌سازی و در قالب ترکیب است.

اصطلاح‌نامه

اصطلاح‌نامه، گنجینه‌ای از واژه‌هاست که علاوه بر نظم الفبایی متداول در فرهنگ‌ها، دارای شبکه‌ی معنایی و مفهومی میان واژه‌هاست به عبارتی اصطلاح‌نامه دارای ساختار درختی است و می‌توان برای هر اصطلاح، نقشه‌ی مفهومی ترسیم کرد. در تصویر ۴ شبکه‌ی مفهومی بین واژگان از ساده به دشوار ترسیم شده است.

تصویر ۴. شبکه مفهومی بین واژگان از ساده به دشوار

تکنولوژی‌ی آنچنان گسترده است که فارسی‌زبانان را توان برگرداندن همه مطالب علمی به فارسی نیست. گروه دوم بر این اعتقادند که باید هر علمی در هر سطحی به زبان فارسی آموخته شود. ایشان با اشاره به رابطه فکر و زبان معتقدند که آموزش علم به زبان فارسی از نظر علم‌آموزی نیز سودمندتر است. گروه سوم نظری بینابینی دارند و معتقدند که بهتر است برای بیان مطالب علمی به زبان فارسی سطحی در نظر گرفته شود. مثلاً در سطح آموزش عمومی به زبان فارسی بیان شود و در سطح‌های بالاتر و تخصصی‌تر بهتر است از زبان‌های پیش‌تاز علم استفاده شود. پرواضح است، پژوهشگری که اصول موضوعه فرهنگستان زبان و ادب فارسی را پذیرفته است در گروه دوم قرار می‌گیرد.

روش‌شناسی

در این پژوهش در راستای پاسخگویی به سؤالات تحقیق، کل مقالات فصلنامه کارآفرینی دانشگاه تهران در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۴۰۱ به کمک جدول تحلیل محتوا بررسی شد. برای تهیه جدول، دسته‌بندی فرهنگستان زبان و ادب فارسی برای روش‌های واژه‌گزینی مورد استفاده قرار گرفت.

معمولاً اصطلاح‌نامه به یکی از دو روش قیاسی و استقرایی تدوین می‌شود. در روش قیاسی ابتدا چارچوب کلی زمینه موضوعی ترسیم می‌شود، یعنی مشخص می‌شود که محدوده آن چیست و چه موضوعات کلی‌ای را در برمی‌گیرد. سپس هر یک از این موضوع‌ها به موضوع‌های فرعی‌تر تقسیم می‌شوند (رجبی، تقی و همکاران، ۱۳۹۸).

اصول موضوعه

مراد از اصول موضوعه، اصولی است که فرهنگستان زبان و ادب فارسی، با توجه به وظایفی که در اساسنامه (۱۳۶۸) برعهده‌اش نهاده شده است، پس از بحث و بررسی فراوان آن‌ها را پذیرفته است. این اصول برای هر پژوهشگر فارسی‌زبان به عنوان نقشه راه می‌باشد و عبارت‌اند از آنکه، توسعه علمی نیازمند زبان علمی است و زبان علم در ایران، زبان فارسی است و باید فارسی بماند و این زبان علمی فارسی برای بقا نیازمند واژه‌گزینی سازمان یافته و روشمند است. با نگاه به تقسیم‌بندی کافی (۱۳۸۴) در مقبولیت زبان فارسی به عنوان زبان علم، سه گروه با نظرهای متفاوت وجود دارد: گروه اول بر این باورند که باید علم را به یکی از زبان‌های پیش‌تاز مانند زبان انگلیسی آموخت. علم و

قالب ۵۶ شماره به چاپ رسیده است حدود ۵۲۲ مقاله می‌باشد. چکیده و کلمات کلیدی تمامی مقالات مورد بررسی قرار گرفت و واژه‌ها از آن استخراج گردید و فقط برای شرح واژه و یافتن معادل انگلیسی واژه به متن مقالات مراجعه شده است. حدود ۲۰۵۹ واژه و اصطلاح استخراج گردید که بعد از حذف واژه‌های تکراری و غیر مرتبط حدود ۱۱۳۲ واژه، مطابق جدول ۲ در یک فایل اکسل جمع‌آوری شده‌اند.

دسته‌بندی فرهنگستان می‌تواند به عنوان مبنای چارچوب مفهومی پژوهش در نظر گرفته شود که در جدول ۱ قابل مشاهده است. این جدول، نمایی از روش‌های واژه‌گزینی، ساختمان واژه‌ها و یک مثال از هر روش را نشان می‌دهد. در این تحلیل برای دستیابی به نتایج قابل استفاده‌تر، کل مقالات بررسی و نمونه‌گیری انجام نشده است. تعداد مقالات فصلنامه که در طول ۱۵ دوره از سال ۱۳۸۷ و در

جدول ۱. نمایی از چهارچوب مفهومی پژوهش و تعریف اجزای آن

ردیف	روش واژه‌گزینی	ساختمان واژه	مثال
۱	برگزینش (از گنجینه زبان فارسی)	-	بادپا (سرمایه گذار)، نوآمد (شرکت)
۲	نوگزینش (گسترش معنایی)	بسیط	مرشد (زورخانه) - مرشد (کسب و کار) (متنور)
۳	الف- لغت سازی (قواعد صرفی)	مشتق	فرصت+گرا
		مرکب	آزاد+کار
		مشتق-مرکب	کار+ آفرین+ انه
	ب- ساختن گروه (قواعد نحوی)	مضاف-مضاف الیه	نهاد کارآفرین
		موصوف-صفت	بین المللی زودهنگام
		گروه حرف اضافه دار	خروج از مرکز رشد
ج- اختصار سازی	اختصار حرف به حرف	Business Plan (B.P)	
	آمیزه سازی	تولید و انتقال نیرو (توانیر)	
	سر واژه سازی	بنگاه مادر زاد بین المللی (بمب)	
۴	وام‌گیری واژگان	-	استارت آپ، برند، اکوسیستم

جدول ۲. جدول تحلیل محتوا در قالب فایل اکسل

ردیف	واژه	۱- برگزینش و نوگزینش	۲- اشتقاق	۳- ترکیب	۴- گروه	۵- اختصار	۶- وام واژه	توضیحات
۱	تست مامان	-	-	-	-	-	-	واژه Mam Test نام روشی است برای آزمون ایده‌های کسب و کار که بعدها در قالب کتاب نیز چاپ شده است.
۲								
	جمع کل	۳	۱۱۳	۴۵	۸۸۰	۱	۹۰	-

یافته‌ها

در این بخش سؤالات پژوهش با استفاده از یافته‌های حاصل از تحلیل محتوا بررسی و پاسخ داده می‌شود.

الف) چگونگی ساخت واژگان جدید در رشته کارآفرینی مطابق روش واژه‌گزینی فرهنگستان.

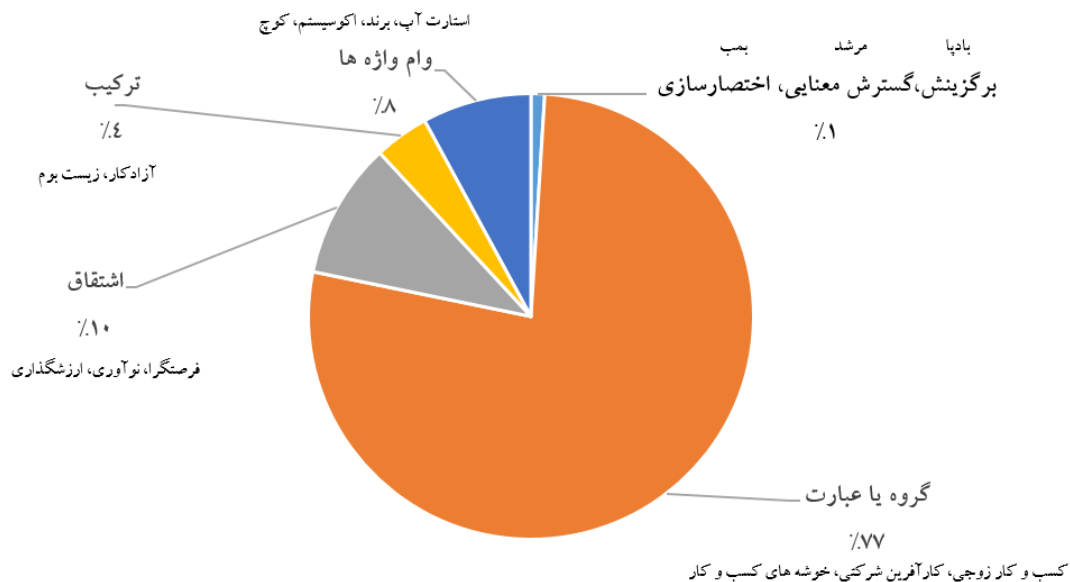
با توجه به نتایج آماری، از ظرفیت روش‌هایی مانند برگزینش از گنجینه زبان فارسی، گسترش معنایی و اختصار سازی استفاده نشده است و از نظر آماری کمتر از ۱٪ واژه‌ها در این قالب قرار می‌گیرند. وام واژه‌ها حدود ۸٪ لغات را تشکیل می‌دهد. در این دسته‌بندی نیز ۱۰٪ واژه‌ها در قالب

برای تأیید روایی ابزار پژوهش، پس از استخراج مدل و ساختن چارچوب مفهومی و دسته‌بندی لغات و اصطلاحات کارآفرینی در قالب یک فایل اکسل، ابزار در اختیار جمعی از خبرگان قرار گرفت. برای محاسبه پایایی هم کدگذاری مجدداً تکرار شده و ضریب پی اسکات^۱ محاسبه شد که این ضریب برابر با رقم قابل قبول ۸۷ درصد به دست آمد. تحلیل نتایج هم با بهره‌گیری از فراوانی، درصد، جداول توصیفی و هم چنین نقشه‌های ذهنی^۲ انجام گرفت.

1. Scott's pi
2. Mind Map

ساختن گروه یا عبارت بر اساس قواعد نحوی، پرسامدترین فرایندی است که پژوهشگران در مقالات فصلنامه کارآفرینی برای بیان مفاهیم مورد نظر خود به کار برده‌اند.

اشتهاق و ۴٪ واژه‌ها در قالب ترکیب جای می‌گیرد. گروه یا عبارت با ۷۷٪ واژه‌ها، بیشترین روش ساخت واژه‌ها را به خود اختصاص می‌دهد. نحو زیاترین دستگاه زبان است و

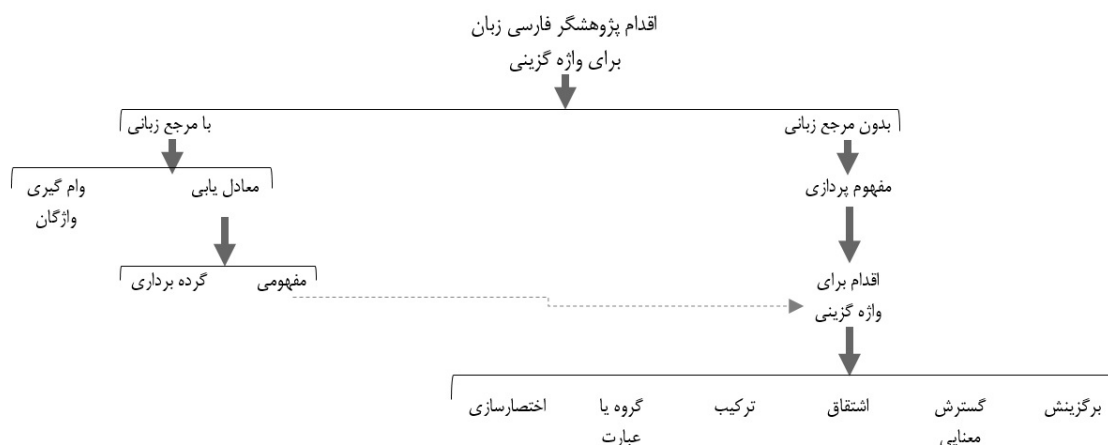
تصویر ۵. روش‌های واژه‌گزینی در فصلنامه کارآفرینی به تفکیک

با توجه به اینکه اغلب واژه‌های علمی کارآفرینی از زبان انگلیسی وارد زبان فارسی می‌شوند، صورت دوم بیشتر پیش می‌آید یعنی پژوهشگر، ضمن مطالعه تحقیقات مربوط به رشته کارآفرینی با برخی از واژه‌های بیگانه مواجه می‌شود و ابتدا از راه این واژه، مفهومی در ذهن او شکل گرفته و آنگاه تصمیم می‌گیرد با توجه به مفهوم شکل گرفته در ذهن خود و نیز با توجه به واژه بیگانه، معادلی فارسی برای آن انتخاب کند. به عنوان مثال واژه Couple Business در زبان انگلیسی توسط Othman (2016) مفهوم‌سازی شده است و آراستی و همکاران (۱۴۰۰) برای آن معادل "کسب و کار زوجی" را انتخاب کرده‌اند. اغلب واژه‌گزینی در فصلنامه کارآفرینی با مرجع زبانی یعنی معادل یابی و از نوع گرده برداری می‌باشد.

کاربرد صورت اختصاری در زبان فارسی بسیار محدود است و این موضوع معادل‌یابی را برای واژه‌هایی که در زبان مبدأ از راه اختصارسازی ساخته شده‌اند، دشوار کرده است. بیشتر اختصارسازی‌ها در زبان انگلیسی به ترتیب از روش "حرف به حرف" و "آمیزه سازی" به دست آمده‌اند. روش حرف به حرف در زبان انگلیسی کاملاً رایج است و فقط برای روش آمیزه‌سازی چند نمونه در جدول ۳ ارائه شده است.

در حال حاضر روش‌های شکل‌گیری مفاهیم در ذهن پژوهشگر فارسی زبان به دو صورت است: صورت اول بدون مرجع زبانی است. در این روش مفاهیم با اندیشیدن و یا مشاهده پدیده‌ها و بی آنکه قبلاً واژه مشخصی حتی غیر فارسی محمل آن مفهوم باشد در ذهن پژوهشگر شکل می‌گیرد. صورت دوم با مرجع زبانی است و در این روش مفهوم به صورت غیر مستقیم و از راه زبان بیگانه (اغلب انگلیسی) در ذهن پژوهشگر شکل می‌گیرد. خدادادی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهش خود از "اصطلاح‌سازی اولیه" و "اصطلاح‌سازی ثانویه" در مقابل "بدون مرجع زبانی" و "با مرجع زبانی" استفاده کرده‌اند.

صورت اول زمانی پیش می‌آید که پژوهشگر در مطالعات خود به مفهوم یا پدیده‌ای نو دست می‌یابد، یعنی قبلاً برای دلالت بر آن مفهوم واژه‌ای نبوده است و او بنا به ذوق و سلیقه خود واژه‌ای برمی‌گزیند. به عنوان مثال فیض و همکاران (۱۳۹۷) در مقاله‌ای با عنوان تحلیل ابعاد بنگاه‌های مادرزاد بین‌المللی، اصطلاح "نهاد کارآفرین" را بدون مرجع زبانی و برای اولین بار مطرح کرده‌اند. نهاد کارآفرین مطابق با یافته‌های پژوهش به عنوان نخستین و کلیدی‌ترین ویژگی در بین‌المللی‌سازی بنگاه می‌باشد.

تصویر ۶. نقشه ذهنی برای تصویرسازی روش‌های واژه‌گزینی برای یک پژوهشگر فارسی زبان

جدول ۳. نمونه‌هایی از روش آمیزه‌سازی برای ساخت اصطلاحات کارآفرینی در زبان انگلیسی

ردیف	معادل فارسی	واژه انگلیسی	توضیح
۱	آموزش از طریق تفریحات سالم (احمدی و همکاران، ۱۳۹۶)	Edutainment	Education + Entertainment
۲	کارآفرینی زوجی (آراستی و همکاران، ۱۴۰۰)	Copreneurship	Couple + Entrepreneurship
۳	پدیده تن آسایی میان فرزند کارآفرینان (مقیمی و همکاران، ۱۳۹۹)	Affluenza	Affluence + Influenza

دارند. از آنجا که استعاره‌ها ریشه در مفاهیم تاریخی و فرهنگی یک زبان دارد، واژه‌هایی که بر بستر استعاره (مفهومی) ساخته شده‌اند، معادل‌یابی را برای پژوهشگر فارسی زبان دشوار می‌کند.

ب) آیا با سرعت تولید واژه در رشته کارآفرینی برای مفاهیم تازه کشف شده، گونه علمی زبان فارسی توانمندی لازم در واژه‌گزینی را دارد؟

توانمندی گونه علمی زبان فارسی را می‌توان از سه جنبه مورد بررسی قرار داد: نخست خود زبان فارسی مطابق آنچه در بحث واژه‌گزینی ملاحظه شد، توانمندی زیادی در ساخت لغت و واژه دارد و مطابق تصویر ۵ از این ظرفیت‌ها مانند ساخت ترکیب و ساخت گروه به خوبی استفاده شده است. ولی بعضی از ظرفیت‌های واژه‌گزینی مانند برگزینش، اشتقاق و اختصارسازی همچنان مغفول مانده است. به نظر می‌رسد استفاده از این ظرفیت‌های بالقوه، توانایی معادل‌سازی برای بخش عظیمی از واژگان کارآفرینی را فراهم خواهد کرد. دوم آنکه امروزه اغلب واژه‌های علمی در زبان بیگانه تولید می‌شوند و پژوهشگران فارسی زبان برای واژه‌ها، معادل‌یابی در قالب گرده‌برداری انجام می‌دهند و گرده‌برداری کار واژه‌گزینی را تسهیل می‌کند. گرده‌برداری ساده‌ترین نوع واژه‌گزینی است که می‌توان از این روش به

گاهی علاوه بر مبانی دستوری زبان، مانند صرف و نحو، اطلاعات خارج از حوزه دستوری مانند دانش ما از مشابهت دو پدیده می‌تواند مبنای ساخت واژه باشد. یکی از موثرترین پژوهش‌ها در این حوزه را می‌توان مطالعات لیکاف و جانسون (۲۰۱۳) در کتاب "استعاره‌هایی که با آن زندگی میکنیم" ملاحظه کرد. وقتی می‌گوییم کارآفرین پخته، انتقال معنی از حوزه غذا به حوزه کارآفرینی صورت می‌گیرد که این امر نه در حوزه دستور زبان می‌گنجد و نه در حوزه واژگان، بلکه تنها در حوزه استعاره مفهومی^۱ است. زبان‌شناسی شناختی، استعاره مفهومی را به شکل درک یک قلمرو مفهومی بر اساس قلمرو مفهومی دیگر تعریف می‌کند. این استعاره‌ها اغلب برای درک نظریه‌ها و مدل‌ها استفاده می‌شوند (شیری، ۱۳۹۹). به عنوان مثال، راب فیتز پاتریک (۲۰۱۳) آزمونی برای بررسی ایده‌های کسب و کار طراحی می‌کند و نام آن را تست مامان می‌گذارد. «می‌گن از مامان تون نپرسین که ایده‌ی من برای کسب و کار خوبه یا نه؟ چون مامان تون دوست تون داره و خواسته یا ناخواسته به دروغ بهترن می‌گه که ایده تون عالیه.»

بسیاری از اصطلاحات رشته کارآفرینی مانند: اقتصاد گیگ، پدیده آفلوانزا، فرشتگان کسب و کار چنین وضعیتی

1. Conceptual metaphor

عنوان نوعی "تعبیر قرضی" نام برد. سوم آنکه، اغلب واژه‌های بیگانه از زبان انگلیسی وارد زبان فارسی می‌شوند و این دو زبان در ساختن واژه‌های مرکب توانایی کم نظیری دارند و واژه‌هایی با مقوله دستوری متفاوت را با هم ترکیب می‌کنند (هورن، اسلام و همکاران، ۱۳۹۹) که این مشابهت در ساخت واژه‌های مرکب، معادل یابی را بری پژوهشگر فارسی زبان تسهیل می‌کند، مانند: Free+lancer (آزادکار)، Eco+system (زیست بوم)

جدول ۴. نمونه‌هایی از استعاره‌های مفهومی در زبان انگلیسی

ردیف	معادل فارسی	واژه انگلیسی	توضیح
۱	اقتصاد گیگ (محبی، مجید و همکاران، ۱۴۰۰)	Gig Economy (Kässi&Lehdonvirta,2018)	گیگ به معنای فرفره و یا هر چیز چرخنده است.
۲	فرشتگان کسب و کار (هاشمی نیکو، علیرضا و همکاران، ۱۳۹۷)	Business Angels	فرشتگان کسب و کار بطور معمول روی کسب و کارهای کارآفرینان در مراحل اولیه سرمایه گذاری می‌کنند.
۳	تامین مالی خود راه‌انداز (چیت‌سازان، هستی و همکاران، ۱۳۹۶)	Boot Strap Financing	تسمه چکمه که هنگام پوشیدن و درآوردن چکمه آن را می‌گیرند یا می‌کشند.
۴	کارآفرین کارکشته (داداشی، فاطمه و همکاران، ۱۳۹۶)	Veteran Entrepreneur	در زبان انگلیسی، واژه Veteran برای کهنه سرباز به کار می‌رود.

جدول ۵. ظرفیت‌های بالفعل و بالقوه واژه‌گزینی در فصلنامه کارآفرینی

روش واژه‌گزینی	توضیح
بالفعل	ساخت گروه در روش گروه برداری مناسب است ولی دیگر نمی‌توان از آن واژه، صفت و قید و فعل ساخت.
	ترکیب و اشتقاق اصیل ترین و کامل ترین نوع واژه سازی است ساخت ترکیب ساده است ولی اشتقاق نیاز به آموزش دارد.
	با رعایت اصول فرهنگستان مجاز است و می‌توان استفاده کرد، زبان های زنده و پیشرو به خوبی واژه‌ها را از زبان های مختلف وام می‌گیرند. به تعبیر آشوری (۱۴۰۰) باید در وام واژه‌ها، گوارش زبانی اتفاق افتد و واژه همچون پاره‌ای طبیعی از زبان فارسی درآید.
بالقوه	برگزینش و نوگزینش استفاده از گنجینه زبان فارسی مانند لغات شاهنامه فردوسی و گویش‌های محلی برای ساخت واژه‌های جدید نیاز به انجام مطالعه تطبیقی و تسلط به ادبیات فارسی دارد.
	اشتقاق در اشتقاق نیاز به آشنایی با پیشوندها و پسوندهای لغت ساز در زبان فارسی داریم. در فارسی امروز حدود ۶۰ پسوند و ۲۰ پیشوند فعال و نیمه فعال وجود دارد که به مقوله های مختلف پیوند می‌خورند و اسم و صفت و قید و فعل پیشوندی می‌سازند مانند: پیرا-ترا-باره-بارگی-ناک (اصول واژه‌گزینی، ۱۳۹۸: ۵۲)
	اختصارسازی یک نوع روش مکانیکی است. برای زبان علم که یک زبان ابزاری می‌باشد روش مناسبی است. در اختصارسازی واژه را به یک کُد تبدیل می‌کنیم.

نمونه اول، برای مفهوم بنگاه‌های اقتصادی که با سرعت فرآیند بین‌المللی شدن را طی می‌کنند در مقالات فصلنامه کارآفرینی، حدود پنج معادل یافت شد که هیچ کدام معیار نیستند و تقریباً از تمامی آن‌ها در ادبیات کارآفرینی استفاده شده است. رایج‌ترین واژه‌ها برای توصیف این شرکت‌ها در جدول ۶ آمده است.

ج) بررسی معیار بودن (یکسان بودن) واژگان جدید که برای مفاهیم تازه انتخاب شده است.

مهم‌ترین ویژگی واژه معیار بودن آن است. به تعبیر گالینسکی (۲۰۱۸) مدیر مؤسسه اینفوترم^۱ و یکی از متخصصان برجسته اصطلاح‌شناسی، واژه اگر جمیع صفات لازم را داشته باشد ولی معیار نباشد واژه نیست. به عنوان

۱. مرکز بین‌المللی اطلاعات اصطلاح‌شناسی Info term

جدول ۶. رایج‌ترین واژه‌ها برای توصیف شرکت‌ها کوچکی که با سرعت بین‌المللی می‌شوند

ردیف	معادل فارسی	واژه انگلیسی	اختصار حرف به حرف	نام محقق که واژه سازی انجام داده است
۱	مادرزاد بین‌المللی	Born International	B.I	(Madsen & Servais, 1997)
۲	جهانی زاد	Born Global	B.G	(Oviatt & McDougall-Covin, 1995)
۳	بین‌المللی زودهنگام	Early International	E.I	(Rialp-Criado, Galván-Sánchez, & Suárez Ortega, 2010)
۴	کارآفرینان بین‌المللی	International Entrepreneurship	I.E	(Kuivalainen, Sundqvist & Servais, 2007)
۵	مخاطره پذیران جدید بین‌المللی	New International Venture	N.I.V	(Shrader, Oviatt, & McDougall, 1997)

دارای شبکه معنایی است، ارتباط معنایی میان واژه‌ها برجسته می‌شود و به این ترتیب پژوهشگر فارسی زبان، در گزینش واژه‌های بیگانه به منظور وضع برابرنهاد فارسی و سپس سازماندهی آن‌ها ابزار تازه‌ای خواهد داشت. در فصلنامه کارآفرینی تلاش‌هایی برای ساماندهی واژگان انجام شده است، به عنوان مثال کلید واژه‌ها به ترتیب حروف الفبا نمایه شده است. همچنین موضوع مقاله‌ها در ۳۳ شاخه دسته‌بندی شده است که می‌تواند مقدمه‌ای برای طراحی نقشه مفهومی کارآفرینی باشد. در تصویر ۷ این دسته‌بندی را به هشت شاخه اصلی کاهش داده‌ایم و هرشاخه اصلی را نام‌گذاری کرده و نقشه مفهومی اولیه فارسی برای علم کارآفرینی طراحی کرده‌ایم. (۱-پرورش کارآفرینی ۲- کارآفرینی خرد ۳- کارآفرینی کلان ۴- کارآفرینی مضاف ۵-پهنه ی کسب و کار ۶-قلب کارآفرینی ۷-کسب و کارهای موصوف ۸-برازش مالی)

حدود ۱۱۳۲ واژه استخراج شده از فصلنامه را به عنوان برگ‌های درخت کارآفرینی در نظر می‌گیریم. به عبارتی درخت کارآفرینی شامل ۸ شاخه اصلی، ۳۳ زیر شاخه فرعی و ۱۱۳۲ برگ است. به عنوان مثال اصطلاح "پنجره‌ی فرصت" به عنوان یکی از ۱۱۳۲ برگ درخت کارآفرینی، زیرشاخه "ایده و فرصت‌های کارآفرینی" و در شاخه اصلی "قلب کارآفرینی" قرار می‌گیرد.

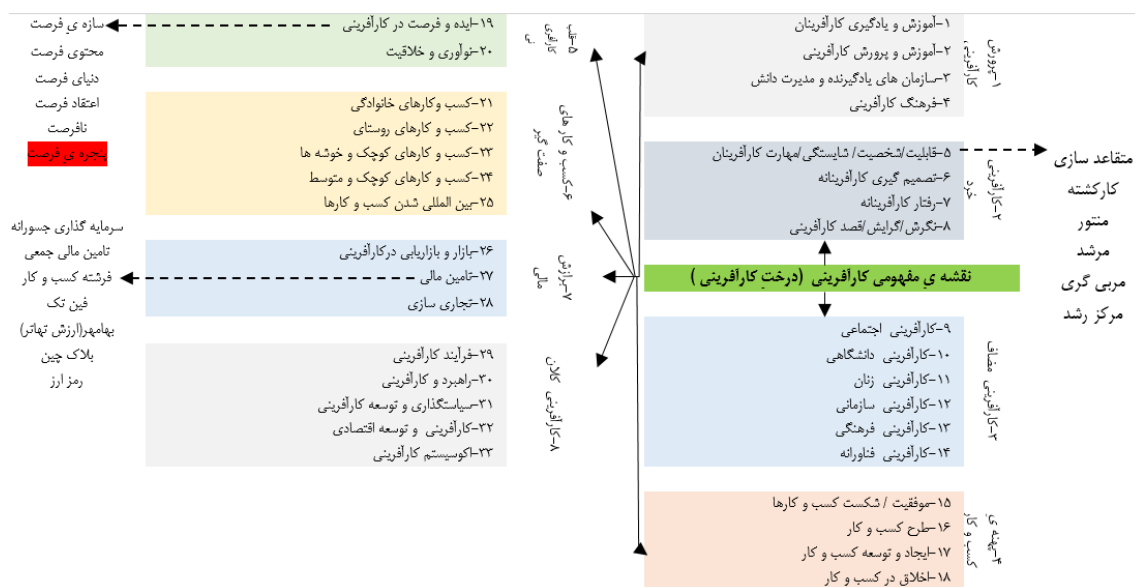
همان‌طور که در تصویر ۷ مشاهده می‌شود، در هنگام طراحی نقشه مفهومی با محدودیت‌هایی روبرو هستیم و نمی‌توان همه ۱۱۳۲ واژگان بدست آمده را بر روی یک صفحه نمایش داد. به عبارتی واپایش روابط معنایی میان واژگان کلیدی بر روی کاغذ کار بسیار دشواری است. به نظر می‌رسد برای تعیین و واپایش روابط میان واژه‌ها لازم است از نرم‌افزار مناسبی استفاده شود.

به عنوان نمونه دوم در مقاله داداشی و همکاران (۱۳۹۶) کارآفرینان کارکشته معادل واژه Veteran entrepreneurs قرار گرفته است و در تحقیقی دیگر که پناهی و همکاران (۱۳۹۴) انجام داده‌اند، کارآفرینان کارکشته را معادل Habitual entrepreneurs قرار داده‌اند. سخدری (۱۳۹۹) در مقاله‌ای با عنوان "چارچوب سنجش‌پذیری سازه فرصت" برای واژه Non-Opportunity در یک پارگراف از معادل "نافرست" و در جایی دیگر در همان مقاله از معادل "غیرفرصت" استفاده کرده است.

فقدان دقت ناشی از کاربرد چندین واژه نزدیک به هم برای یک معنای مشخص و یا نبود وحدت واژگانی سبب آشفتگی ذهنی برای مخاطب می‌گردد. نویسندگان مقالات فصلنامه کارآفرینی اکثراً برای غلبه بر معیار نبودن معادل‌های فارسی، از واژه انگلیسی در پانویس استفاده کرده‌اند، به عبارتی معادل‌های فارسی به زحمت می‌توانند بند ناف خود را از واژه مرجع جدا کنند.

(د) چگونگی ساماندهی واژگان رشته کارآفرینی.

همان‌طور که بیان شد کامل‌ترین نوع ساماندهی واژگان علمی، تدوین اصطلاح نامه است که به دو روش قیاسی و استقرایی تدوین می‌شود. در علوم قدیمی‌تر مانند علم شیمی می‌توان از روش قیاسی استفاده کرد، چون چهارچوب کلی این علم در منابع معتبر به صراحت تقسیم‌بندی شده است اما در علوم جدیدتر مانند کارآفرینی، طبقه‌بندی با این صراحت وجود ندارد. به عبارتی در تدوین اصطلاح‌نامه فارسی کارآفرینی که قدم اول آن طراحی نقشه مفهومی می‌باشد، باید از روش استقرایی بهره گرفت، به این صورت که اول تمامی واژگان و اصطلاحات جمع آوری شود و سپس رابطه هم‌ارزی بین آن‌ها مشخص شود و در یک دسته‌بندی قرارگیرند. در ساختار درختی که

تصویر ۷. دسته‌بندی موضوعات فصلنامه کارآفرینی، مقدمه‌ای برای طراحی نقشه‌ی مفهومی کارآفرینی

جدول ۷. نقشه ذهنی درخت کارآفرینی و شاخ و برگ آن

درخت کارآفرینی	شامل ۸ شاخه اصلی	۳۳ زیرشاخه فرعی	دارای ۱۱۳۲ برگ
مثال:	از ۸ شاخه اصلی درخت کارآفرینی است.	قلب کارآفرینی است که در شاخه اصلی درخت کارآفرینی قرار دارد.	اصطلاح پنجره‌ی فرصت یکی از ۱۱۳۲ برگ درخت کارآفرینی است. که در زیر شاخه ایده و فرصت قرار دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

انتظار داریم آنچه درباره‌ی پرورش زبان علمی فارسی در رشته کارآفرینی گفته شد، کم و بیش در سایر رشته‌های علمی نیز صادق باشد. آنچه در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت را می‌توان در چهار مرحله دسته‌بندی کرد.

مرحله اول روشن‌اندیشی: در مرحله اول و در مواجهه با زبان فارسی به عنوان زبان علم، به بحث فلسفه زبان پرداختیم و جهان‌بینی خودمان را مشخص کردیم و با پذیرش اصول موضوعه فرهنگستان در گروه دوم پژوهشگران فارسی زبان قرار گرفتیم (باید هر علمی در هر سطحی به زبان فارسی آموخته شود). پرواضح است که در مقابل زبان‌های پیش‌تاز علم و تکنولوژی با دستگاه عظیم واژگانی، نیازمند توسعه بی‌امان و بی‌نهایت زبان علمی فارسی هستیم.

مرحله دوم افزایش سرمایه واژگانی: بعد از این نظرورزی‌های فلسفی، تلاش کردیم چگونگی ساخت واژگان جدید در رشته کارآفرینی مطابق روش واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی بررسی کنیم و دیدیم که فصلنامه کارآفرینی در طول ۱۵ سال انتشار، سبب افزایش

سرمایه واژگانی درگونة علمی زبان فارسی در رشته کارآفرینی شده است.

مرحله سوم ایجاد وحدت واژگانی: در مرحله سوم بحث یکسان کردن واژه‌ها مطرح گردید. همانطور که ملاحظه شد، گونه علمی زبان فارسی از نبود واژگان معیار رنج می‌برد. وجود یک نهاد تخصصی معتمد و ذیصلاح مانند یک زیرمجموعه از فرهنگستان جهت یکسان‌سازی واژه‌های منتخب ضروری به نظر می‌رسد. استنباط عموم در ایران از واژه‌گزینی یافتن برابرنهاده فارسی در مقابل کلمه‌های بیگانه است در صورتی که در زبان‌های پیش‌تاز علم، منظور استاندارد کردن مفاهیم و الفاظی است که بر آن‌ها اطلاق می‌شود (منصوری، ۱۴۰۱).

مرحله چهارم استفاده از ابزارهای زبانی: در مرحله چهارم چگونگی ساماندهی واژه‌ها مطرح شد، که در مقابل تولید صنعتی واژه‌های علمی، ساماندهی واژگان امری اجتناب‌ناپذیر است. از قبیل چگونگی انتخاب واژگان کلیدی، استفاده از ابرواژگان، نمودار درختی بین مفاهیم و اصطلاحات علمی که خود نوعی زورآزمایی با واژه‌هاست و می‌توان از

- آن‌ها به عنوان ابزارهای زبانی نام برد.
- استفاده از ظرفیت برگزینش واژه‌ها از گنجینه زبان فارسی مانند لغات و واژه‌های موجود در شاهنامه فردوسی و گویش‌های محلی برای ساخت استعاره‌های مفهومی راهگشاست. پیشنهاد می‌گردد پژوهشگران علاقه مند به زبان و ادبیات فارسی در قالب مطالعه تطبیقی بین شاهنامه فردوسی و کارآفرینی، واژه‌های مرتبط را استخراج کنند و سرمایه‌واژگانی زبان علمی فارسی در رشته کارآفرینی را افزایش دهند (جدول ۹).
- پیشنهاد می‌گردد کارگروهی برای معیارسازی (یکسان‌سازی) واژه‌ها در فصلنامه کارآفرینی تشکیل گردد. اگر نهادی وجود نداشته باشد که معادل‌های فارسی را یکسان کند هیچ‌گاه زبان علم معیار به وجود نمی‌آید.
- اصطلاح‌نامه را می‌توان ابزار ارتقای کیفیت کلیدواژه‌ها و افزایش قابلیت آن‌ها در مراحل دستیابی به اطلاعات دانست. از این رو پیشنهاد می‌گردد واژگان رشته کارآفرینی در نظام اصطلاح‌نامه‌ای ساماندهی شود. به عبارتی تهیه گنج‌واژه یا اصطلاح‌نامه فارسی کارآفرینی زیرمجموعه فصلنامه کارآفرینی صورت گیرد.
- پیشنهاد می‌شود کسره‌ی اضافه (ـِ) یا صورت دیگر آن (ی) را همه جا بنویسیم، زیرا که تکواژ نحوی پرسامد و رابط معنایی اساسی در زبان فارسی است و همانطور که در این تحقیق ملاحظه شد، اصطلاحات رشته کارآفرینی (حدود ۷۷٪ اصطلاحات) در قالب گروه نحوی و به وسیله همین کسره ساخته شده‌اند از قبیل: کارآفرین شرکتی، پنجره‌ی فرصت، اکوسیستم کارآفرینی، کسب و کار زوجی، گرایش کارآفرینانه، قصد کارآفرینانه، خوشه‌های کسب و کار.

- پژوهشگران در هر شاخه‌ی تخصصی، قواعد پرسامد را براساس شم زبانی خود، به صرافت طبع، بی آنکه فرایندهای واژه‌سازی را آگاهانه آموخته باشند، به کار می‌برند. اما استفاده از قواعد کم بسامدتر به آموزش نیاز دارد و از آنجا که در پرورش زبان علمی فارسی ناگزیریم از همه امکانات زبان بهره بگیریم، آموختن این قواعد ضروری است. پیشنهاد می‌گردد سرفصل واژه‌گزینی به درس روش تحقیق اضافه شود. آشنایی با روش‌های واژه‌گزینی، مکمل بحث واژه‌شناسی (ترمینولوژی) برای یک پژوهشگر فارسی‌زبان خواهد بود.
- اختصارسازی در زبان فارسی سابقه نداشته است اما اکنون کاربرد آن رو به افزایش است و می‌توان از ظرفیت اختصارسازی استفاده بیشتری کرد. با توجه به رسم الخط فارسی که سرهم نویسی است، روش‌های "سرواژه‌سازی" و "آمیزه‌سازی" مناسب‌تر به نظر می‌رسد و روش "حرف به حرف" کاربرد چندانی ندارد (جدول ۸).

پیشنهادات

جدول ۸. پیشنهاد کوتاه نوشت با تکنیک آمیزه سازی برای ساخت اصطلاحات کارآفرینی

ردیف	معادل فارسی واژه در مقالات فصلنامه	توضیح	واژه پیشنهادی
۱	آموزش از طریق تفریحات سالم	تفریح+آموزش=فرح آموز، به عنوان مثال میگوییم روش فرح آموز	فرح آموز
۲	پدیده تن آسایی میان فرزند کارآفرینان	پولداری+تن آسایی=پول آسایی، به عنوان مثال میگوییم پدیده ی پول آسایی	پول آسایی

جدول ۹. پیشنهاد برگزینش واژه‌ها از شاهنامه فردوسی برای ساخت استعاره‌ها در کارآفرینی

ردیف	معادل فارسی واژه در مقالات فصلنامه	واژه مرجع	واژه پیشنهادی
۱	اقتصاد گیگ	Gig Economy	اقتصاد دراج
۲	تامین مالی خود راه انداز	Bootstrap Financing	تامین مالی خویشکار
۴	بین المللی زودهنگام	Early International	بین المللی سپه تاز

تصویر ۸. پرورش زبان علمی فارسی و نیازهای بیشمار آن

منابع

- آراستی، زهرا، صادقی، لاله، سعیدیان، مریم، ایمانی پور، نرگس (۱۴۰۰). "کارآفرینی زوجی در ایران: چه عوامل محیط درونی موجب موفقیت زوج‌های کارآفرین می‌شوند؟". فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۱۴(۳)، ۳۶۱-۳۸۰.
- آشوری، داریوش (۱۴۰۰). *زبان باز: پژوهشی درباره زبان و مدرنیت*، چاپ هشتم، تهران، نشر مرکز.
- آشوری، داریوش (۱۳۹۹). *باز اندیشی زبان فارسی*، چاپ دهم، تهران، نشر مرکز.
- احمدپور داریانی، محمود، قیصری، وحید، چیت‌سازان، هستی، باقری، افسانه. (۱۳۹۸). "ارائه الگوی شکل‌گیری سرمایه‌گذاری جسورانه پایدار در ایران از منظر نهادی (با استفاده از نظریه مبتنی بر داده)". فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۱۲(۲)، ۱۶۱-۱۸۰.
- چوپان‌زاده، مرضیه؛ محضری، آویشن (۱۳۹۵). "استعاره در اصطلاح‌شناسی (بررسی واژه‌های مصوب حوزه‌ی رایانه و فناوری اطلاعات)"، *مطالعات واژه‌گزینی (ویژه‌نامه‌نامه فرهنگستان)*، شماره ۱، ۱۳۹ تا ۱۶۰.
- چیت‌سازان، هستی، طالبی، کامبیز، محب‌علی، امیر. (۱۳۹۶). "شناسایی و اولویت‌بندی رایج‌ترین روش‌های تأمین مالی خودراه‌انداز در کسب و کارهای نوپای حوزه IT". فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۱۰(۱)، ۶۱-۷۹.
- چیت‌ساز، احسان، بیگدلی، محمد (۱۴۰۰). "عوامل مؤثر بر موفقیت تأمین مالی جمعی به روش عرضه اولیه به‌همراه از طریق صرافی‌های آنلاین". فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۱۴(۲)، ۲۲۱-۲۴۰.
- حسین‌پناهی، شهنه، محمدی‌الیاسی، قنبر، رضایی‌زاده، مرتضی، محمدی، انور (۱۳۹۴). "شناسایی و مدل‌سازی ویژگی‌های شخصیتی تسهیل‌کننده یادگیری تأملی در کارآفرینان کارکشته". فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۸(۴)، ۶۶۹-۶۸۷.
- حداد عادل، غلامعلی (۱۳۸۲). "درآمدی بر واژه‌گزینی مردمی"، مجموعه مقالات دومین هم‌اندیشی واژه‌گزینی و اصطلاح‌شناسی، تهران، فرهنگستان زبان و ادب فارسی، ص ۳۶۷-۳۷۲.
- حمدی، آیدا، محمدکاظمی، رضا، محمدی، الیاسی، قنبر (۱۳۹۶). "شناسایی شیوه‌های آموزش کارآفرینی در محیط یادگیری عاطفی با رویکرد «آموزش از طریق تفریحات سالم»". فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۱۰(۲)، ۲۲۰-۲۰۱.
- خدادادی، رؤیا، فرشید، سمایی، عطاریان، رضا (۱۳۹۹). "انگیزش در اصطلاحات علمی: مطالعه موردی واژه‌های فیزیک مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی"، *نامه فرهنگستان، ویژه‌نامه مطالعات واژه‌گزینی*، شماره ۸۱، صفحه ۴۸ - ۸۴.
- داداشی، فاطمه، محمدی‌الیاسی، قنبر، رضایی‌زاده، مرتضی (۱۳۹۶). "شناسایی محورهای توسعه قابلیت

- ملوک‌السادات. (۱۳۹۹). "نقشه مفهومی اصطلاح‌نامه زبان‌شناسی". زبان و زبان‌شناسی، ۱۶(۳۱)، ۱۱۷-۱۳۴.
- محبی، مجید، تاش، مهیم (۱۴۰۰). "تحلیل ساختاری نقش اقتصاد گیگ در توسعه کارآفرینی اجتماعی (مورد مطالعه: استان سیستان و بلوچستان)". فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۱۴(۴)، ۷۱۷-۷۳۶.
- محمدی الیاسی، قنبر، نوتاش، هادی. (۱۳۹۰). "شناسایی ریشه‌های شکست کارآفرینان کارکشته ایرانی: نگاهی روایتی گفتمانی". فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۴(۳)، ۳۱-۵۰.
- منصوری، رضا (۱۴۰۱). واژه‌گزینی در ایران و جهان، چاپ اول، تهران، نشر دیبایه.
- مقیم، سیده فاطمه، شیروانی جوزانی، علیرضا، علیپور درویش، زهرا. (۱۳۹۹). "واکاوی پدیده آفلانزا و ذهنیت کارآفرینی گریزی در میان فرزندان کارآفرینان (با استفاده از نظریه داده‌بنیاد)". فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۱۳(۴)، ۵۸۱-۶۰۰.
- مقیسه، محمدحسن (۱۴۰۱)، امین زبان و ادب پارسی: راهکارهای علمی و عملی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای درباره پویا و گسترش زبان و ادبیات فارسی، چاپ سوم، تهران، انتشارات انقلاب اسلامی.
- نائیجی، محمدجواد، اسفندیاری، زینب. (۱۳۹۴). تأثیر اعتمادبه‌نفس بیش‌ازحد و خوش‌بینی بر تصمیم به شروع فعالیت‌های نوآورانه؛ نقش میانجی ادراک از خطر. فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۸(۳)، ۵۳۱-۵۵۰.
- نوتاش، هادی. (۱۳۹۲). "ارائه چارچوب یادگیری از شکست کارآفرینان کارکشته ایرانی با نگاهی فرابندی". فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۶(۴)، ۱۳۱-۱۴۹.
- هورن، اسلام؛ منشی‌زاده، مجتبی (۱۳۹۹)، "واژه‌سازی در فارسی از منظر یک نظریه‌نام‌شناختی"، مطالعات واژه‌گزینی (ویژه‌نامه نامه فرهنگستان)، شماره ۴، ۲۸ تا ۴۷.
- Kässi, O., & Lehdonvirta, V. (2018). Online labour index: Measuring the online gig economy for policy and research. *Technological Forecasting and Social Change*, 137, 241-248.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2013). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press
- Madsen, T. K., & Servais, P. (1997). The متقاعدسازی در کارآفرینان کارکشته". فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۱۰(۴)، ۶۷۵-۶۹۴.
- داوری اردکانی، نگار (۱۳۸۲)، "جایگاه واژه‌گزینی در نظریه برنامه‌ریزی زبان"، مجموعه مقالات دومین هم‌اندیشی واژه‌گزینی و اصطلاح‌شناسی، تهران، فرهنگستان زبان و ادب فارسی، ص ۱۷-۳۷.
- سخدری، کمال. (۱۳۹۹). "ارائه چارچوب سنجش‌پذیری سازه فرصت در پژوهش‌های کارآفرینی با استفاده از رویکرد فراترکیب". فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۱۳(۲)، ۲۵۴-۲۳۵.
- شیری، معصومه، رضوی، محمدرضا (۱۳۹۹). "استعاره‌های مفهومی در گونه علمی زبان فارسی"، نامه فرهنگستان، ۱۷(۴)، ۱۵۲-۱۳۷.
- عزیزی، محمد، آقایی پور، عاطفه. (۱۳۹۶). طراحی برنامه مرشدی در کسب و کار: انتخاب متربی شایسته. فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۱۰(۲)، ۲۷۹-۲۹۸.
- فرهنگستان زبان و ادب فارسی، گروه واژه‌گزینی (۱۳۹۸)، *اصول و ضوابط واژه‌گزینی همراه با شرح و توضیحات*، چاپ اول، تهران، نشر آنا.
- فرهنگستان زبان و ادب فارسی، گروه زبان و گویش‌های ایرانی (۱۳۹۹)، *راهنمای گردآوری گویش‌های ایرانی*، چاپ اول، تهران، نشر آنا.
- فرشیدورد، خسرو (۱۳۹۹)، *دستور برای لغت‌سازی فرهنگ پیشوندها و پسوندهای فارسی همراه گفتارهایی درباره دستور زبان فارسی*، چاپ دوم، تهران، نشر زوار.
- فیض، داود، جلالی، علی اکبر، زارعی، عظیم، سوری، احسان (۱۳۹۷). "تحلیل ابعاد بنگاه‌های مادرزاد بین‌المللی (بمب) حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا) در ایران". فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۱۱(۲)، ۳۴۱-۳۶۰.
- کافی، علی (۱۳۸۴) "مبانی علمی واژه‌سازی و واژه‌گزینی مقاله"، نامه فرهنگستان، شماره ۲، صفحه ۴۹ تا ۶۷.
- رجبی، تقی، علائی‌ابوذر، الهام، حسینی بهشتی، internationalization of Born Globals: An evolutionary process? *International Business Review*, 6(6), 561-583.
- Othman, N., Mohamed, S., & Suradi, S. (2016). Motivating factors of couple involvement in copreneurship businesses in Malaysia, *International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial*

- Engineering*, 10(1), 256-259.
- Oviatt, B. M., & McDougall-Covin, P. (1995). Global start-ups: Entrepreneurs on a worldwide stage. *Academy of Management Perspectives*, 9(2), 30-44.
- Rialp-Criado, A., Galván-Sánchez, I., & Suárez-Ortega, S. M. (2010). A configuration-holistic approach to born-global firms' strategy formation process. *European Management Journal*, 28(2), 108-123.
- Shrader, R. C., Oviatt, B. M., & McDougall, P.P. (1997). Overcoming foreign market risks: the case of new ventures. Georgia Tech Center for International Business Education and Research, School of Management, Georgia Institute of Technology.

	<p>COPYRIGHTS © 2023 by the authors. Licenses PNU, Tehran, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY4.0) (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0)</p>
---	--